

Autor(ka): Bc. Radka Matějková
Obor: VKZn-Přn-SZn
Datum odevzdání posudku: 16. 1. 2023
Oponent diplomové práce: PhDr. Jan Petr, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Metody a principy ve výuce přírodopisu na alternativních základních školách

Práce obsahuje 66 stran textu, 7 stran příloh a cituje 39 literárních a dalších pramenů.

Autorka se ve své práci věnuje problematice výuky v alternativních školách a srovnává vybrané aspekty výuky mezi několika alternativními školami navzájem a mezi nimi a standardními školami.

Hodnocení obsahové stránky práce:

Jedná se o práci založenou na empirickém výzkumu realizovaného s využitím hospitačních záznamů a strukturovaných rozhovorů s vyučujícími dvou typů škol, „alternativní“ a „klasické“. Autorka vychází z poměrně obsáhlé literární rešerše. Ta odpovídá zaměření práce, pouze je možná poněkud nadbytečně uváděn detailní životopis M. Montessori. Naopak podrobné uvedení jejích pedagogických názorů poskytuje rámec pro pochopení systému Montessori pedagogiky a fungování škol založených na principech, které M. Montessori definovala. Metodika práce odpovídá cílům a přináší kvalitativní data o vybraných aspektech výuky na vybraných školách. Obávám se však, že na některé výzkumné otázky byly formulovány velmi maximalisticky a prostor této diplomové práce nestačí. Typicky např. otázka č. 5. (str. 2), jejíž zodpovězení by vyžadovalo rozsáhlou samostatnou výzkumnou studii. Výsledky výzkumu jsou prezentovány prostřednictvím tabulek a příslušných komentářů v textu. Zde velmi postrádám konkrétnější data. Zjištěná data jsou totiž uváděna ve velmi zobecněné podobě a bylo by vhodné uvádět, jaké problémy/úlohy žáci řešili, které přírodniny pozorovali nebo s nimi experimentovali, jaká videa nebo jiné prostředky jim byly k dispozici atd. V předkládané podobě jsou poznatky relativně povrchní a umožní čtenáři udělat si jen velmi obecnou představu bez možnosti lépe pochopit rozdíly mezi oběma typy škol (Montessori vs. běžná ZŠ) v tom, čemu žáci věnují pozornost, jak se učí, s čím pracují a jaké mají výsledky. Je to škoda, protože autorka jistě nashromáždila řadu postřehů, ze kterých může sama čerpat ve své budoucí praxi, ale čtenář práce s nimi seznámen v detailu není.

Hodnocení formální stránky práce:

Po formální stránce práce splňuje požadavky kladené na úpravu kvalifikačních prací. Práce má logickou strukturu a je členěna podle obvyklých zvyklostí. Přes snahu autorky se však v textu objevují některé nedostatky. Jsou to nejružnější překlady nebo chyby ve formulování textu. Jako příklad uvádím pouze krátký výběr: v úvodu patrně z poznámek autorky k tvorbě textu zůstaly nepatřičné věty – „Výzkumné otázky uvést v úvodu. Následně jsou definované výzkumné otázky, které mají být na základě pozorování zodpovězeny.“ (str. 1); „...na jeho individuálnímu tempu práce“ (6); Na str. 9 se opakují dva totožné odstavce; „...začal pracovat se státní sféře...“ (11); „...prostřednictvím pozorování...“ (27); „Ve vyučovací hodině na škola E pracovali žáci ...“ (35) atd.

Dále se vyskytují v textu drobné odchylky od citační normy a nepřesnosti v citačních odkazech, například při odkazování na zdroje ilustrací, nebo některé odkazy chybí.

U stupnice pro hodnocení empatie pokračuje číslování odrážek, ale asi mají být uvedeny hodnoty 1 – 3 (29).

Vzhledem k tomu, že autorka sledovala výuku žáků na úrovni základní školy, je zřejmě nesprávné označovat vyučovaný předmět jako biologie, zjevně se jedná o předmět přírodopis nebo jeho ekvivalent (jakkoli je to právě u alternativních škol složitější) (30)

Kapitoly první úrovně mají začínat na nové stránce (např. Výsledky, str.31, Diskuse, 54 atd.)

Popisek tabulek se umísťuje nad tabulku – v práci je popisek vždy pod tabulkou, jako u obrázků.

Autorka se nevyhnula ani některým stylistickým neobratnostem: „*zatímco tradiční pedagogové měli vlastní plán hodiny, a často ukončovali čas na danou aktivitu, než byli všichni žáci hotoví.*“ (33)

„*...jediný větší rozkol nastal u otázky ohledně znalostí ...*“ (52); „*Všichni dotázaní shodli, že jsou děti, kterým alternativní školy nemusejí vyhovovat*“ (56) a další

Závěr:

Autorka provedla empirický výzkum, který mohl být z hlediska rozmístění škol poměrně časově náročný a je potřeba zejména ocenit snahu zachytit širší spektrum alternativních škol a porovnat klasické a alternativní přístupy k výuce. Je škoda, že přílišným zobecněním získaných dat zůstala prezentace, analýza a interpretace kvantitativních dat jen na půl cesty. Celkově však práci hodnotím pozitivně a považuji ji i přes uvedené nedostatky za přínosnou.

Předložená práce dle mého názoru odpovídá po stránce obsahové i formální požadavkům na kvalifikační práci uzavírající navazující magisterské studium Učitelství pro základní školy. Proto ji doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Bylo by možné při obhajobě práce uvést jeden příklad konkrétní činnosti žáků? Jaké problematice se věnovali, jaké úlohy řešili a jak pracovali např. s pomůckami pro pozorování (lupy, mikroskopy atd.), jak byli k činnosti motivováni atd.?

Návrh na klasifikaci diplomové práce: dobře

PhDr. Jan Petr, Ph.D. v. r. _____
Podpis oponenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 16. 1. 2023

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------------	---------	-------------	-------	-----------